

GÖRME ENGELLİ ÖĞRENCİLERİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN ÖĞRENME STİLLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

A STUDY ON LEARNING SYTTLES OF VISUALLY IMPAIRED STUDENTS IN ACCORDANCE WITH CERTAIN VARIABLES

Tazegül DEMİR*

Ülker ŞEN**

*“Geleceğin cahili, okumayan kişi olmayacaktır.
Nasıl öğreneceğini bilmeyen kişi olacaktır.”*

Alvin Toffler

Özet

Bu çalışmada tam görmeyen öğrencilerin az gören öğrencilere göre öğrenme stillerinin daha çeşitli olduğu varsayımından hareket edilmiştir. Bu araştırma, 6, 7 ve 8. sınıf düzeyindeki görme engelli öğrencilerin öğrenme stilleri profillerinin belirlenerek bunların çeşitli değişkenlere göre öğrenme stillerinde bir farklılık oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma, Mimat Enç Görme Engelliler İlköğretim Okulunda öğrenim gören 66 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, görme engelli öğrencilerin öğrenme stillerinin belirlenmesi için Kolb Öğrenme Stili Envanteri ve öğrencilerin kişisel bilgilerini edinmek için bu envantere eklenmiş kişisel bilgi formu uygulanmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda yapılan frekans, yüzde analizi ve bağımsız gruplar t testi ile Kay Kare testi işlemleri sonucunda, görme engelli öğrencilerin büyük çoğunluğunun “ayrıştıran” öğrenme stiline sahip olduğu; ayrıca özellikle erkek öğrencilerde öğrenme stillerinin daha çok çeşitlilik gösterdiği tespit edilmiştir. Erkek öğrencilerin % 27’si “yerleştiren”, %21’i “değiştiren” öğrenme stiline sahiptir. Öğrenme stilleri ile cinsiyet, annenin eğitim durumu ve babanın eğitim durumu değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki varken, öğrencilerin öğrenme stilleriyle görme durumları arasında; devam ettikleri sınıf arasında anlamlı bir ilişki çıkmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Görme engelli öğrenciler, öğrenme stili, Kolb Yaşantısal Öğrenme Modeli.

Abstract

This study is based on the assumption that partially-sighted students (tam görmeyen öğrenciler) have more divergent learning styles than students with less sight (az gören öğrenciler). This study has been carried out with the aim of determining learning style profiles of visually-impaired students at 6th, 7th and 8th grades, and whether these constitute variety on learning styles in accordance with certain variables. The study has been conducted on 66 students trained in Elementary School for the Visually-Impaired. Kolb Learning Style Inventory has been used so as to determine learning styles of visually-impaired students as well as personal information form attached to this inventory for obtaining personal information for the students. As a result of frequency, percentage analysis and independent group T-Test and Chi-Square Test (Kay Kare Testi) in accordance with data obtained, it has been found out that most of visually-impaired students have “distinct” learning style, and learning styles of male students display variety. 27 percent of male students have “establishing” (yerleştiren) and 21 percent of them have “modifying” learning styles. While there has been a meaningful correlation between learning styles and gender, educational status of the mother and father, such a correlation has been lacking between learning styles of students and their vision and their grades.

Key Words: Visually-Impaired students, learning style, Kolb Experiential Learning Model.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü Ankara. tazegul_d@hotmail.com

** Arş. Gör., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü Ankara. ulker_sen@hotmail.com

Giriş

Değişen ve gelişen dünyada eğitilmiş bireyler yetiştirmek giderek önem kazanmaktadır. Eğitilmiş bireylerden kasıt bilgiyi ve teknolojiyi kullanabilen, çevresi ile uyumlu ilişkiler sergileyen kişi olarak kabul edilir. Eğitim her birey için anayasal bir haktır. Sağlıklı bir birey eğitimde hangi haklara sahipse engelli bir birey de aynı haklara sahiptir. Ancak engelli öğrencilerin engel türlerine göre nasıl bir eğitim almaları gerektiği konusunda yeterli düzeyde akademik çalışmaların yapılmadığı görülmüştür. Ayrıca engelli öğrencilerin engel türlerine göre nasıl eğitim verilmesi gerektiği konusunda öğretmenlerin de yeterli bilgi birikimine sahip olduğu söylenememektedir.

Görme engelli öğrenciler engelleri dolayısıyla bazı derslerde zorluklar yaşamaktadır. Sınıf ortamında eşit olduğu varsayılan öğrencilerin bilgiyi edinme yolları farklı farklıdır. Bu farklılık görme engelli çocuklarda geçmiş yaşantularla birlikte görme engellerine göre de değişmektedir. Öğretmenlerin dersleri işlerken bu durumu dikkate alması gerekmektedir. Çünkü Türkiye’de sınıflarda çok sayıda öğrenci birlikte eğitim-öğretim görmektedir. Derslerde yapılan ölçme ve değerlendirmeler sonunda her öğrencinin birbirinden farklı bilgi seviyesine sahip olduğu ortaya çıkmaktadır. Birçok araştırmacı bu durumun temel sebebini öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklara dayandırmaktadır. Her öğrencinin bireysel özelliklerine bağlı olarak farklı öğrenme stilleri vardır. Öğrencilerin öğrenme stilleri tespit edildikten sonra yapılacak eğitimin kalitesi olumlu yönde değişme gösterecektir.

Görme engelli öğrencilerin öğrenme stilleri üzerine bilgilendirmeye geçmeden önce görme engelli kime denir, görme engellilerin özellikleri nelerdir kısaca bu konu hakkında bilgi vermek görme engelli öğrencilerin öğrenme stillerini ortaya koymada yardımcı olacaktır.

Görme Engelliliğin Tanımları

Görme engelliler hiç görmeyenler (körler) ve az görenler olmak üzere ikiye ayrılmaktadır (Okuturlar, 1968; 186). Körlükle az gören arasındaki ayrım için belli ölçütler konulmuştur. *Gerekli bütün düzeltmeler yapıldıktan sonra iyi gören gözünde olağan görme gücünün en fazla onda biri bulunan ve görüş açısı yirmi dereceyi geçmeyenlere “kör” denilmektedir* (Enç vd., 1981; 35). Az görenler, *bütün düzeltici tedbirlere rağmen görme gücü 20/70 veya daha az görenler* (görme keskinliği 20/70-20/200 arasında olan) ve *görme güçlerini öğrenimlerinde kullananlar* (Okuturlar, 1968; 187) olarak tanımlanmıştır. Bu tanımlar bizimle birlikte birçok Batı ülkelerinin kullandığı yasal tanımlardır. Fakat eğitimciler bu tanımların çok sınırlı olduğunu savunmuş; körlük ve az gören kişi için eğitsel tanımlar yapmışlardır. Eğitim açısından kör kişi, *görme yetersizliğinden çok ağır derecede etkilenen mutlaka kabartma alfabeye (Braille) ya da konuşan kullanılmasına gereksinim duyan kişidir*. Az gören ise, *büyüktücu araçların yardımıyla ya da büyük puntolu yazılı materyali okuyabilenlerdir*. (Özsoy vd., 1997; 26). Görüldüğü üzere eğitsel tanımlar yasal tanımlar kadar kesin ve açık değildir. Bunun sebebi eğitsel değişkenlerin var olmasından ve öğretimde okuma yönteminin vurgulanmış olmasındandır.

Görme Engellilerin Genel Özellikleri

Genel olarak, görme engelli bireylerde görme kaybına karşılık işitme, koku alma, dokunma gibi becerilerin gelişmiş olduğu görüşü savunulmaktadır. Bu düşünce yapılan çalışmalar sonucunda şu şekilde özetlenmiştir: *Körlerin sağlam kalan duyuları, görenlerinkine göre duyarlılık açısından herhangi bir üstünlük göstermemektedir. Söz konusu olabilecekleri tek üstünlükleri, bu duyular yoluyla aldıkları uyarıların yorumlamakta edindikleri tecrübelerdir* (Enç vd., 1981; 51). Buradan da anlaşılmaktadır ki görme engellilerin eğitiminde görme duyusu dışında kalan duyularla öğrenmeye önem vermek gerekmektedir. Öğrenciler diğer duyularını kullanma konusunda eğitilmelidir.

Görme engellilerin gelişim özelliklerini dört alanda gruplandırabiliriz.

1. Motor Gelişim: Görme engellilerin motor gelişimi ve doğuştan sahip oldukları motor becerileri, görenlerden farklılık göstermemektedir. Bununla beraber, görme bozukluğu olanlar, bozukluğunun derecesine bağlı olarak hareket etme ve keşif becerilerini faaliyete geçiremeyebilirler.

2. Dil Gelişimi: Görme engeli bireyde dil gelişimini etkilememektedir. Aksine görme bozukluğu olan çocuklar daha çok konuşma eğilimindedirler. Konuşurken tek tonda ve yüksek sesle konuşurlar; konuşmalarını yaparlarken jest ve mimikleri kullanmada çok yetersizlerdir.

3. Bilişsel Gelişim/ Zihinsel Gelişim: Bilişsel yeterlilik bakımından görenlerden farkları yoktur. Ancak bilişsel beceriyi kullanmada zorluk çekmektedirler. Çünkü görenler birçok unsuru organize edip görsel unsurları ile birlikte bütünleştirebilmektedir. Bu unsurları kolayca beyinlerine kodlayabilmektedir. Görme engelli çocuklarda ise söz konusu durum olmadığı için bilgilerin kodlanmasında sınırlılıklar oluşur. Kodlamayı öncelikle dokunma-işitme, sonra koku alma yoluyla gerçekleştirecektir.

4. Sosyal Gelişim: Göz kontağı kuramama, görememe durumuna bağlı olarak korkma, tedirgin olma davranışları sergileyebilmektedirler. Görme engelli bireyin sosyal gelişimi toplumun yapısı ile yakından ilgilidir. Eğer toplumun görme engelliye olan bakışı tepkide bulunma, dışlama yönünde ise görme engelli bireyde soyutlanma, kaçış davranışları ortaya çıkabilmektedir. Bazı öğretmenler görme engelli öğrencilerin durgunluk ve kayıtsız kalma özelliklerine sahip olduğunu belirtmiştir (Frampton, 1963; 5). Burada öğretmenlere büyük görev düşmektedir. Görme engelli öğrencilerin sosyalleşmesi için birçok faaliyet gerçekleştirmesi gerekmektedir.

Görme engellilerle ilgili olarak ifade edilen tüm bu özelliklerle birlikte görme engelli öğrencilerin iyi bir eğitim almaları için öğrenme stillerinin belirlenmesi gerekmektedir. Son yıllarda öğrencilerin öğrenme stillerini belirlemek üzerine birçok çalışmalar yapılmıştır.

Her öğrenci gibi görme engelli öğrencilerin de kendine özgü, farklı öğrenme biçimleri bulunmaktadır. Kimi öğrenciler dinleyerek kimi yaparak kimi de sosyal etkileşim hâlinde iken daha iyi öğrenir. Bu durum öğrencilerin bireysel farklılıklarından kaynaklanır. Bu tür farklılıkların öğrenmeye ne yönde tesir ettiğini belirlemek için birçok uzman çeşitli testler, öğrenme modelleri oluşturmuştur. Bu envanterlerden biri de Kolb (1985) tarafından geliştirilen, Aşkar ve Akkoyunlu (1993) tarafından Türkiye’de uygulanabilirliğine yönelik çalışması yapılan Kolb öğrenme stili modelidir.

Kolb Öğrenme Stili Modeli

Kolb’e göre öğrenme stilleri bir döngüyü oluşturur. Bu döngüde öğrenmeyi etkileyen alanlar vardır ve her birey bu alanlardan birine dâhildir. *Kolb öğrenme stili modelinin temelini Kolb’un Yaşantısal Öğrenme Kuramı (Experiential Learning Theory) oluşturmaktadır. Diğer bilişsel öğrenme teorilerinden farklı olarak yaşantısal öğrenme, öğrenme sürecinde deneyimlerin rolünü vurgulamaktadır* (Kaf Hasırcı, 2006;16). Kolb öğrenme stilini belirlerken dört biçimden bahseder. Bunlar; *Somut Yaşantı (SY) (Concrete Experience), Yansıtıcı Gözlem (YG) (Reflective Observation), Soyut Kavramsallaştırma (SK) (Abstract Conceptualization) ve Aktif Yaşantı (AY) (Active Experience) dir. Öğrenme stilleri ise bu dört temel biçimin bileşenidir. Kolb’un modelinde bireylerin öğrenme biçimlerinden elde edilen puanlarının toplamı ile bireylerin hangi öğrenme stiline sahip olduğu belirlenir. Bu öğrenme stilleri; Yerleştiren (Accommodator), Özümseyen (Assimilator), Değiştiren (Diverger) ve Ayrıştırıcı (Converger) dir* (Aşkar ve Akkoyunlu 1993). *Kolb (1984) bu sınıflamayı yaparken öğrencilerin bilgiyi algılama ve işleme boyutlarını göz önünde bulundurmaktadır* (Kılıç-Karadeniz, 2004;131).

Dört temel öğrenme stili bileşeninin özellikleri şu şekildedir:

Somut yaşantı (concrete experience): Bu modelde birey hissederek, yeni deneylere girer.

Yansıtıcı gözlem (reflective observation): Kişi izleyerek (başkalarını ve kendini) daha rahat öğrenir.

Soyut kavramsallaştırma (abstract conceptualization): Kişi düşünerek, gözlemleri açıklayacak teoriler geliştirir.

Aktif yaşantı (active experience): Bu modelde öğrenme yaparak gerçekleştirilir. Problem çözmede veya karar almada teoriler kullanılır.

Bu temel modellerin birleşimiyle oluşan öğrenme stillerinin özellikleri ise şöyledir:

Yerleştiren (accommodator): Somut yaşantı ve aktif yaşantı öğrenme biçimlerini kapsar. Ana özellikleri planlama yapma, kararları yürütme, yeni deneyimler içinde yer alma. Açık fikirli ve değişimlere kolay uyum sağlama ve yaparak, hissederek öğrenme gerçekleşir.

Özümseyen (assimilator): Soyut kavramsallaştırma ve yansıtıcı gözlem öğrenme biçimlerini kapsar. Ana özellikleri soyut kavram ve fikirler üzerinde durma, kavramsal modeller yaratmadır.

Değiştiren (diverger): Somut yaşantı ve yansıtıcı gözlem öğrenme biçimlerini kapsar. Ana özellikleri düşünme yeteneği, değer ve anlamların farkında olma, ilişkilerin anlamlı olması ve organizasyon yapmada başarı gösterme. Bu yolla öğrenen kişilerin yargıları anlamlıdır; fakat eyleme dönüştüremezler. Kendi düşünceleri ön plandadır.

Ayırıştırıcı (converger): Soyut kavramsallaştırma ve aktif yaşantı öğrenme biçimlerini kapsar. Ana özellikleri problem çözme, karar verme, fikirlerin mantıksal analizi, sistematik planlamadır. Bu stile sahip öğrencilerde yaparak öğrenme önemlidir.

Araştırma, 6, 7 ve 8. sınıf düzeyindeki görme engelli öğrencilerin öğrenme stilleri profillerini belirleyerek yaş, cinsiyet, ailenin eğitim durumuna göre öğrenme stillerinde bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır;

1. Görme engelli öğrencilerin baskın öğrenme stili profilleri nelerdir?
2. Görme engelli öğrencilerin cinsiyetleriyle öğrenme stilleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Öğrencilerin görme durumlarıyla öğrenme stilleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. Görme engelli öğrencilerin devam ettikleri sınıflarla öğrenme stilleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
5. Görme engelli öğrencilerin baba eğitim durumuyla öğrenme stilleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
6. Görme engelli öğrencilerin anne eğitim durumuyla öğrenme stilleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma "tarama" modelindedir. Tarama modelleri; geçmişte veya hâlen var olan bir durumu, var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirmek, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 1991, 77). Bu çalışmada, görme engelli öğrencilerin öğrenme stilleri ve bu stillerin çeşitli değişkenlerle ilişkisi incelendiğinden, çalışma tarama modelleri içinde değerlendirilebilir.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada öğrencilerin öğrenme stillerini belirlemek amacıyla Kolb (1985) tarafından geliştirilen, Petek Aşkar ve Buket Akkoyunlu (1993) tarafından Türkiye'de uygulanabilirliğine yönelik olarak ilk kez çalışması yapılan Kolb öğrenme stili envanteri bütünleştirilerek kullanılmıştır.

Araştırma Grubu

Çalışma grubu olarak Ankara'daki Mitat Enç Görme Engelliler İlköğretim Okulunun 6, 7 ve 8. sınıflarına devam eden görme engelli öğrenciler seçilmiştir. Her sınıfta bulunan öğrenci sayısı birbirine yakındır. Tablo 1'de de görüldüğü gibi uygulama 6. sınıftan 22, 7. sınıftan 24 ve 8. sınıftan 20 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Tablo 1: 6-8. Sınıf Öğrencileri Sınıflara Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

SINIF	F	%
6.sınıf	22	33,3
7.sınıf	24	36,4
8.sınıf	20	30,3
Toplam	66	100,0

Bulgular ve Yorum

Görme engelli öğrencilere uygulanan öğrenme stili envanterine verilen cevaplar, Kolb (1985) öğrenme stili envanterinin normları kullanılarak analiz edilmiş, öğrencilerin öğrenme stilleri tespit edilmiş ve öğrenme stilleri çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir.

Tablo 2: Öğrencilerin Baskın Öğrenme Stillерinin Frekans ve Yüzdeleri

Öğrenme Stili	F	%
Yerleştiren	13	19,7
Değiştiren	13	19,7
Özümseyen	5	7,6
Ayrıştıran	35	53,0
Toplam	66	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin %53'ü “ayrıştıran” öğrenme stiline, % 19,7’si “değiştiren” ve “yerleştiren” öğrenme stiline, % 7,6’sı “özümseyen” öğrenme stiline sahiptir

Tablo 3: 6-8. Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Öğrenme Stillерinin Frekans ve Yüzdeleri

Cinsiyet		Öğrenme Stili				Toplam
		Ayrıştıran	Özümseyen	Değiştiren	Yerleştiren	
Erkek	F	16	3	8	10	37
	%	43,2	8,1	21,6	27,0	100,0
Bayan	F	19	2	5	3	29
	%	65,5	6,9	17,2	10,3	100,0
Toplam	F	35	5	13	13	66
	%	53,0	7,6	19,7	19,7	100,0

p=0,645 / p>0,05

Bayan ve erkek öğrenciler, öğrenme stillerine hemen hemen eşit düzeyde sahiptirler. Ancak özellikle erkek öğrencilerin %27’lik bir kısmı “yerleştiren” öğrenme stiline sahipken bayan öğrencilerin %10’u bu öğrenme stiline sahiptir. Yani erkek öğrencilerle bayan öğrencilerin öğrenme stilleri arasında anlamlı bir fark çıkmıştır ve erkek öğrencilerin öğrenme stilleri bayanlara göre daha fazla çeşitlilik göstermiştir.

Tablo 4: Öğrencilerin Görme Durumlarına Göre Öğrenme Stillерinin Frekans ve Yüzdeleri

Görme Durumu		Öğrenme Stili				Toplam
		Ayrıştıran	Özümseyen	Değiştiren	Yerleştiren	
Hiç	F	11	2	2	4	19
	%	57,9	10,5	10,5	21,1	100,0
Kısmen	F	24	3	11	9	47
	%	51,1	6,4	23,4	19,1	100,0
Toplam	F	35	5	13	13	66
	%	53,0	7,6	19,7	19,7	100,0

p=0,645 / p>0,05

Araştırmaya katılan öğrencilerin görme durumuna göre öğrenme stillerinin frekanslarını ve yüzde oranlarını veren tabloda görüldüğü gibi hiç görmeyen öğrencilerin %57'si, kısmen gören öğrencilerin ise %51'i "ayrıştırıcı" öğrenme stiline sahiptir. Diğer öğrenme stillerine de hemen hemen eşit düzeyde sahip olan öğrencilerin görme durumlarıyla öğrenme stilleri arasında anlamlı bir fark çıkmamıştır. Öğrenciler benzeşik öğrenme stiline sahiptir.

Tablo 5: Öğrencilerin Devam Ettikleri Sınıflara Göre Öğrenme Stillerinin Frekans ve Yüzdeleri

Sınıf		Öğrenme Stili				Toplam
		Ayrıştırıcı	Özümseyen	Değiştiren	Yerleştiren	
6.Sınıf	F	11	1	6	4	22
	%	50,0	4,5	27,3	18,2	100,0
7.Sınıf	F	14	1	5	4	24
	%	58,3	4,2	20,8	16,7	100,0
8.Sınıf	F	10	3	2	5	20
	%	50,0	15,0	10,0	25,0	100,0
Toplam	F	35	5	13	13	66
	%	53,0	7,6	19,7	19,7	100,0

p=0,633 / p>0,05

Sınıflara göre öğrenme stilleri oranı verilen tabloda da görüldüğü gibi 6, 7 ve 8. sınıfların hepsinde "ayrıştırıcı" öğrenme stili yoğunluktadır. Ayrıca her sınıfta en az sahip olunan öğrenme stili "özümseyen"dir. 8. sınıfta "değiştiren" öğrenme stiline sahip sadece 2 öğrenci bulunmaktadır. 6. sınıfta 6 ve 7. sınıfta 5 öğrenci "değiştiren" öğrenme stiline sahiptir. "Yerleştiren" öğrenme stiline sahip öğrenciler ise her 3 sınıfta hemen hemen eşit sayıdadır. Yani öğrencilerinin devam ettikleri sınıflara göre öğrenme stilleri arasında anlamlı bir fark çıkmamıştır.

Tablo 6: Babanın Eğitim Durumuna Göre Öğrenme Stillerinin Frekans ve Yüzdeleri

Sınıf		Öğrenme Stili				Toplam
		Ayrıştırıcı	Özümseyen	Değiştiren	Yerleştiren	
İlkokul	F	12	3	5	6	26
	%	46,2	11,5	19,2	23,1	100,0
Lise	F	17	1	8	6	32
	%	53,1	3,1	25,0	18,8	100,0
Üniversite	F	6	1	0	1	8
	%	75,0	12,5	0,0	12,5	100,0
Toplam	F	35	5	13	13	66
	%	53,0	7,6	19,7	19,7	100,0

p=0,010 / p<0,05

Babanın eğitim durumuna göre öğrencilerin öğrenme stillerinde anlamlı bir fark vardır. Babası üniversite mezunu olan öğrencilerin %75'i; lise mezunu olanların %53,1'i; ilkokul mezunu olanların %46'sı "ayrıştırıcı" öğrenme stiline sahip olmakla birlikte, babası lise mezunu olan öğrencilerin %25,0'i "değiştiren" öğrenme stillerine sahiptir. Babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin %23,1'i "yerleştiren" öğrenme stiliyle yine önemli bir çoğunluğu oluşturmaktadır. Buna göre araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenme stilleri babanın eğitim durumuna göre çeşitlilik göstermiştir diyebiliriz.

Tablo 7: Annenin Eğitim Durumuna Göre Öğrenme Stillerinin Frekans ve Yüzdeleri

Sınıf		Öğrenme Stili				Toplam
		Ayrıştıran	Özümseyen	Değiştiren	Yerleştiren	
İlkokul	F	25	4	11	9	49
	%	51,0	8,2	22,4	18,4	100,0
Lise	F	9	0	2	4	15
	%	60,0	0,0	13,3	26,7	100,0
Üniversite	F	1	1	0	0	2
	%	50,0	50,0	0,0	0,0	100,0
Toplam	F	35	5	13	13	66
	%	53,0	7,6	19,7	19,7	100,0

p=0,015 / p<0,05

Annenin eğitim durumuna göre öğrencilerin öğrenme stilleri yine çeşitlilik arz etmektedir. “Yerleştiren” ve “değiştiren” öğrenme stiline sahip çok sayıda öğrenci bulunmaktadır. Annenin eğitim durumuna göre öğrencilerin çoğunluğu “ayrıştıran” öğrenme stilindedir. Ancak “özümseyen” öğrenme stiline sahip öğrencilerin çoğunluğunun “ilkokul mezunu” annelere sahip olması diğer mezuniyet durumlarına göre ayırıcı bir bulgudur. Yani annenin eğitim durumuna göre öğrencilerin öğrenme stilleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Sonuç

Yapılan inceleme sonucunda araştırmaya katılan görme engelli öğrencilerin %53’ü “ayrıştıran” öğrenme stiline, % 19,7’si “değiştiren” ve “yerleştiren” öğrenme stiline, % 7,6’sı “özümseyen” öğrenme stiline sahiptir. Kolb’un öğrenme Stilleri Envanteri aracılığı ile yapılan araştırmalarda gören öğrencilerin öncelikle “ayrıştıran”, daha sonra da “özümseyen” öğrenme stiline sahip olduğu ortaya çıkmıştır (Ergür, 1998; Arslan-Babadoğan 2005). Görüldüğü üzere gören ve görmeyen öğrenciler, ikinci sıradaki öğrenme stilleri ile birbirinden ayrılmaktadır.

Cinsiyete göre öğrenme stillerine bakıldığında erkek öğrencilerin öğrenme stilleri bayanlara göre daha fazla çeşitlilik göstermiştir. Erkek öğrencilerin %27’lik bir kısmı “yerleştiren” öğrenme stiline sahipken bayan öğrencilerin %10’u bu öğrenme stiline sahiptir.

Az gören ve görmeyen öğrencilerin görme durumuna göre öğrenme stilleri arasında anlamlı bir fark çıkmamıştır. Öğrenciler benzer öğrenme stiline sahiptir.

Devam edilen sınıflara göre öğrenme stilleri arasında anlamlı bir fark çıkmamıştır. 6, 7 ve 8. sınıfların hepsinde “ayrıştıran” öğrenme stili yoğunluktadır.

Anne ve babanın eğitim durumuna bakıldığında öğrencilerin öğrenme stillerinde anlamlı bir farkın ortaya çıktığı görülmüştür. Babası üniversite mezunu olan öğrencilerin %75’i; lise mezunu olanların %53,1’i; ilkokul mezunu olanların %46’sı “ayrıştıran” öğrenme stiline sahip olmakla birlikte öğrencileri arasında öğrenme stillerinde çeşitlilik ortaya çıkmıştır. Annenin eğitim durumuna göre öğrencilerin çoğunluğu “ayrıştıran” öğrenme stilindedir. Annesi ilkokul mezunu olanların %51’i; lise mezunu olanların %60’ı; üniversite mezunu olanların %50’si “ayrıştıran” öğrenme stiline sahiptir.

Öneriler

Bütün bu sonuçlar ışığı altında okulda verilen eğitimin amacına ulaşması için görme engelli öğrencilerin öğrenme stillerine göre öğretim yöntem ve teknikleri; ders araç ve gereçleri seçilmeli, sınıfa getirilmelidir.

Öğrencilerin öğrenme stillerine göre yapılacak eğitimde öğretmenlere büyük görevler düşmektedir. Öğretmenler, öğrencilerin öğrenme stillerini tespit etmeli ve bu tespitler doğrultusunda uygulamalarını yapmalıdır. Öğrencilerin öğrenme stilleri dikkate alınarak yapılacak olan eğitim ve öğretim beraberinde başarıyı da getirecektir.

Öğrencilerin öğrenme stillerini anne-baba eğitim durumunun etkilediği göz önüne alınırsa ailelerin de öğretmenlerle iş birliği içinde olması gereklidir. Evde çocuğa öğrenme stiline göre eğitim ortamları hazırlamalı, anne ve baba çocuğun öğrenme stiline uygun rehberlik etmelidir.

Görme engelli öğrencilerin baskın öğrenme stillerinin “ayrıştıran” olması, onların daha çok problem çözme, karar verme, fikirlerin mantıksal analizini yapma, sistematik planlamada becerikli olduklarının bilinmesi ve bu stile sahip öğrencilerde yaparak öğrenmenin daha önemli olduğunun unutulmaması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Ayrıca Gencel’in (2007:48) de belirttiği gibi bu öğrenme stiline sahip öğrencilerin öğrenme sürecinde uygulamaya dönük çalışmalar yapmaları ve konulara farklı bakış açılarıyla yaklaşma yeteneklerini geliştirecek eğitim etkinliklerinin düzenlenmesi başarıyı artırıcı bir etken olacaktır.

KAYNAKÇA

- ARSLAN, B.; BABADOĞAN, C. “İlköğretim 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Öğrenme Stillерinin Akademik Başarı Düzeyi, Cinsiyet ve Yaş ile İlişkisi”. *Eurasian Journal of Educational Research*, 2005 21, pp, 35 – 48.
- AŞKAR P. ve B. AKKOYUNLU. “Kolb Öğrenme Stili Envanteri”, *Eğitim ve Bilim*, 1993. Sayı 87, s.37-47.
- ENÇ, M.; ÇAĞLAR, D.; ÖZSOY, Y. *Özel Eğitime Giriş*. Sevinç Matbaası. Ankara. 1981.
- ERGÜR, O. D. “Hacettepe Üniversitesi Dört Yıllık Lisans Programlarındaki Öğrenci ve Öğretim Üyelerinin Öğrenme Stillерinin Karşılaştırılması”, *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 1998. Sayı: 118, s.57-66.
- FRAMPTON, M. E. *Körlerin Eğitim-Öğretimi*. (Çev.: Emin Sağlamer- Gültekin Yazgan). Millî Eğitim Basımevi. İstanbul. 1963.
- GENCEL EVİN, İ. *Öğrenme Stilleri, Deneyimsel Öğrenme Kuramına Dayalı Eğitim ve Sosyal Bilgiler Program Hedeflerine Erişimi Düzeyi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi 2006). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsün, İzmir.
- KAF HASIRCI, Ö. “Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri: Çukurova Üniversitesi Örneği”. *Eğitimde Kuram ve Uygulama Journal of Theory and Practice in Education* . 2006. 2(1), s. 15-25
- KARASAR, N. *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (10. Baskı). Nobel Yayın ve Dağıtım. Ankara. 2000.
- KILIÇ, E.;KARADENİZ, E. “Cinsiyet ve Öğrenme Stiline Gezinme Stratejisi ve Başarıya Etkisi”. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 24, Sayı 3. 1 (1), s. 1-15.
- OKUTURLAR, M. H. *Özel Eğitim*. Okuturlar Yayınları. İstanbul. 1968
- ÖZSOY, Y.; ÖZYÜREK, M.; ERİPEK, S. *Özel Eğitime Giriş*. Karatepe Yayınları. Ankara. 1997.